JOGI TANÁCSOK

Felveheti-e a részeges férj fizetését a feleség?

L. I.-né szegedi olvasónk írja: férje szorgalmas, jólkereső munkás. Az utóbbi időben olyan társaságba került, ahol rendszeres az italozás. Előfordul, hogy a fizetés napján férje nemcsak a fizetését, hanem gyermekei után járó családi pótlékot is elissza barátaival. Fizetéséből általában keveset ad haza, s az nem elegendő a család fenntartásához. Úgy hallotta, hogy egyes vállalatoknál ilyen esetben a részeges férj munkabérét a feleségnek fizetik ki. Kéri: tájékoztassuk arról, van-e olyan rendelet, hogy férje fizetését, vagy legalább fizetésének egy részét és a családi pótlékot férje vállalata neki fizesse ki?

A társadalmi bíróságról szóló 1962. évi 24. számú törvényerejű rendelet 21. paragrafus C pontja lehetővé teszi, hogy a társadalmi bíróság ilyen ügyekkel is foglalkozzék. A feleség (vagy családtag) kérelmére elrendelheti, hogy a családja eltartásával nem törődő férj munkabérének és egyéb járandóságának egy részét valamelyik családtag, feleség vagy a gyermek gondozója kapja kézhez. Az egyéb járandóság fogalmi körébe a dolgozót megillető családi pótlék is beletartozik. E rendelkezés szerint családi pótlékot kifizethetik a férj beleegyezése nélkül is a vele közös háztartásban élő családtag — feleség — kezéhez, ha tartani lehet attól, hogy a férj azt nem a gyermekek eltartására fordítja.

Azt a tényt, hogy a férj a családi pótlékot nem a rendeltetésének megfelelően használja fel, az illetékes tanács végrehajtó bizottságának (kerületi hivatalának) szakigazgatási szerve által kiállított bizonyítvánnyal kell igazolni. Ha tehát az idézett rendelkezés alapján a társadalmi bíróság határozatában elrendeli, hogy a dolgozót megillető munkabért és családi pótlékot a feleségnek utalják ki, akkor a vállalat a határozatban megjelölt személy, illetőleg feleség kezéhez köteles azt kifizetni.

Ha olvasónk nemcsak a munkabért, hanem a családi pótlékot is kézhez akarja kapni, akkor a fentiek szerint a férje vállalatánál levő társadalmi bírósághoz kell fordulnia.

Dr. V. M.

Tehén a háztájiban

Közismert tény, hogy kevesebb szarvasmarhát tartanak ma a háztáji gazdaságokban, mint évekkel ezelőtt. Oka sokrétű, és sokszor családonként változó. A megingott takarmánybázis, a sokat emlegetett urbanizáció és a nagyüzemek sokszor tapasztalt ellenkezése mind közrejátszott abban, hogy sokan teljesen fölszámolták régi állattartásukat, mások minimálisra csökkentették a háztáji állatok számát.

A gátló tényezők ugyan megszűntek az időközben született intézkedések nyomán, a tendenciát megállítani azonban nem tudták. Az átszerveződött életforma a sok nyűggel-bajjal, és kevés haszonnal kecsegtető kisüzemi módszerekhez mostanáig nem kanyarodott vissza. A háztájiban nevelt jószágok népgazdaságban játszott szerepe viszont vitathatatlan, az új kormányrendelet komoly eredményeket vár ettől az ágazattól is.

Pappék tanyáján

A régi tenyésztési módszerek módosítás nélküli visszaidézése föltehetően hiú remény és fölösleges igyekezet lenne. Mindenképpen a jól gépesített, korszerűen fölszerelt, kifizetődően kamatozó szarvasmarha-tenyésztésnek van jövője, és ezt a megoldást támogatják a központi elképzelések is.

Az a kép, amit Papp István zákányszéki tanyáján láttunk, meglehetősen egyedi még, de tanulságai megfontolandók.

Két tehén, két üsző és két hízó bika áll a nyári istálló födele alatt Pappéknál. Hétköznap, vasárnap, télen, nyáron, karácsonykor, újévkor mindig munkát jelent ennyi állat. Lelkiismeretes, pontos, nehéz munkát. A háziasszony most is fél négykor kel, az első útja ide vezet. Fél ötre legkésőbb a csarnokban kell lennie a tejnek.

Azért méltó figyelemre ez a kis vállalkozás, mert itt mindent gépesítettek, amit mostanáig lehetett. A háztartással együtt az állattartást is. Két csőkút adja a vizet a hidrofor kívánsága szerint. A jászlak szélén ott az állatok szándékára hallgató itató. A pajta ajtaja a jászlak végénél nyílik, a legkevesebb munkát így kívánja az etetés. Hatalmas szecskavágó a sarokban, villany hajtja. Nagyüzemi nevén silózógép az, könnyű dolgozni vele. Kukoricamorzsoló, daráló, minden, ami forog, villanyra jár. Az állatok fölött húzódik egy cső, műszer csillog rajta. Mi az? Mit érhet?

— Olyan az, mint a műkincs. Nincs pénzzel kifejezhető értéke.

Fejőgépek

Ritka pillanat: fejőgépet látunk a háztájiban. Négyet kapott ez a falu — felét még nem szerelték föl —, itt már nyár közepe óta működik. Nincs ember, aki fölszerelje, azért áll a többi. Inkább kitalálva, mint megértve az idegen nyelvű prospektus útmutatásait, maga Papp István készített egy példás tisztaságú kis tejházat, benne a fejőgép minden kellékével.

— Hol tanulta?

— Itthon. Olyan lassan csinálta a mester a hidrofort, volt időm eltanulni tőle. Az önitatókat is én szereltem föl az istállóba, megcsináltam ezt is.

— Ára?

— Négyezer forint. De ez csak mutatóban van, még a kereskedelem nem árulja. Ne is csináljon nagy reklámot neki, nehogy fölvigyék később az árát!

Aki a hagyományos paraszti gazdálkodást legalább látásból ismeri, nem győz csodálkozni, a nagyüzemi példa mennyi ötletet adott a háztájiba is.

Megéri

Kérdés marad továbbra is az urbanizáció. Mások lettünk, nem vállaljuk az állatot, inkább megyünk tévét nézni, színházba járunk — ezek az érvek várhatók és kaphatók, ha valaki állattartásra buzdít.

Ebben a tanyában gázmelegítős, gázbojleros fürdőszoba van. A színházba járásnál csak annyi a különbség a városi ember meg a tanyai között, hogy a városi megázik útközben, ha esik az eső, Pappék nem áznak meg. Az út kocsival nem is tart tovább, mint bentről villamossal.

— Ha úgy jön ki a lépés, bemegyünk a színházba.

Sok ember panaszát idézve mondom, megvan az autójuk, mehetnének országot járni, sokat tapasztalni, de itt vannak az állatok, nem lehet.

— Hogyne mehetnénk! A nyáron is voltunk. Ami munka az istálló meg a disznóól körül van, azt a fiam elvégezte. Most jár nyolcadikba, győzi. Minden géppel tud bánni. A disznók etetőjét kétnaponként kell tölteni. A malac, ha nem éri föl az itatót, úgy segít magán, hogy rááll az egyik a pedálra, és megvárja, míg a másik iszik. Utána cserélnek. Elvégre testvérek.

— Nagy befektetés, megéri?

— Nagy, de csak így éri meg. Gép nélkül mi se vergődnénk talán velük. Sok kellene még, fűkasza, rotátor, kétkerekű kis traktor, de annyira drágát, hogy egy év teljes jövedelme nem elég rá.

— Véleménye szerint más is gépesítene, ha olcsóbb lenne?

— Biztos. És ahol egy tehén van, rögtön kötnének mellé másikat is.

H. D.

Anyakönyvi hírek

I. KERÜLET

Házasság: Szilágyi Albert és Gulyás Klára, Mocsonoky László és Básthy Rózsa, Galle Kurt és Barta Erzsébet, Túri József és Tácsi Irma, Gyóni János és Faragó Julianna, Berta Ernő és Kubai Mária, Kormányos Mihály és Kocsis Katalin, Zsemberi István és Mihácsi Mária, Német László és Kurucz Edit, Kántor József és Bátori Erzsébet, Gubik Ferenc és Magyar Mária, Berényi Apolló és Szakali Katalin, Pálfi János és Szekeres Katalin, Kovács Béla és Hajdú Valéria, Széplaki László és Derzsy Etelka, Kukovecz György és Zentai Mária, Parais László és Zsikó Mária, Piros Péter és Korchmáros Márta, Pataki Imre és Nyitrai Magdolna házasságot kötöttek.

Születés: Nagy László és Pintér Katalinnak Róbert, Kovács József és Kollár Ilonának Attila Zoltán, Mihók Ferenc és Pintér Ilonának Andrea Ilona, Borbás Ferenc és Gáspár Franciskának György, Freiburger László és Szabó Gizellának Mónika Gizella, László Ferenc és Jakus Gizellának Mónika, Bárdi László és Gonda Piroskának László József, Prislinger Albert és Csóthy Máriának Mónika Mária, Huszta Vince és Török Erzsébetnek Vince Attila, Haska György és Márok Katalinnak Zsolt, Hajzer Attila és Pusztai Máriának Zsolt Attila, dr. Bálinc Sándor és Vigh Ilonának Attila, Bobák Miklós és Keresztes Annának Miklós, Koczor Lajos és Bata Klárának Zoltán Lajos, Halkó László és Karácsonyi Rozáliának Katalin, Henriett, Borsik Sándor és Gyugel Máriának Mária, Lévai István és Koszta Gizellának Beatrix, dr. Sztanó Pál és Herczogh Hannának Péter, Becsei Ferenc és Pogyor Máriának Gábor, Kállai István és Páki Ildikónak Emese Ágota, Módra István és Császár Máriának István Csaba, Koós István és Pocsai Máriának István, Balla Pál és Márkus Piroskának Tibor, Illyés Endre és Szántó Ilonának Gábor, Lasancz István és Kovács Zsuzsannának Zsuzsanna Krisztina, Dobó Ferenc és Molnár Máriának Gábor, Tremmel Ferenc és Szécsényi Margitnak Helén, Bagi István és Márta Rozáliának Árpád, Szabó István és Jani Gizellának Zoltán János, Varró Imre és Rácz Máriának Tibor, Farkas István és Gavlik Gabriellának Csaba István, Deák József és Majláth Erzsébetnek Tünde, Vass István és Kispál Etelkának Csaba, Sisák István és Sauer Júliának Tímea Krisztina, Lajos Szilveszter és Juhász Máriának Beáta Ildikó, Varga János és Vadaszán Veronikának János Tamás, Bajorics Mihály és Szalai Rozáliának Erika, Tóth Sándor és Kovács Irénnek Erika, Csányi Imre és Jakabovics Irénnek Péter, Pintér József és Marton Kornéliának Helga, Németh György és Komócsin Rozáliának Róbert György, Molnár Ferenc és Barna Erzsébetnek Gabriella, Forgács János és Csizmás Katalinnak Tamás, Jakab Árpád és Módos Évának Éva Ágnes, Nagy Antal és Buknicz Annának Zoltán László, dr. Bényi Tamás és Farkas Máriának Krisztina, Hevesi Béla és Czirok Mártának Márta, Láng Róbert és Kormos Margitnak Róbert Henrich, Kun István és Csányi Irénnek Tamás, Bakos András és Kósa Erzsébetnek András Tamás, Varga Péter és Sziveri Emíliának Péter Zoltán, Borsos Imre és Szentgyörgyi Juliannának Gábor, dr. Kovács István és Sasvári Máriának Krisztián István, Ungi József és dr. Mészáros Erzsébetnek Róbert, Sebők István és Burunkai Máriának Krisztina Zsuzsanna, Borsos Máté és Csányi Máriának Éva, Zsiga István és Faur Juliannának Zoltán, Lukács Imre és Kasza Ilonának Imre, Kovács Imre és Szécsi Margitnak Attila, Lajkó János és Monostori Máriának Zsolt nevű gyermeke született.

Halálozás: Kovácsovje-Lehoczki János, Ábrahám Imre, Róka Mihályné Sztriha Mária, Barna Katalin Márta, Mészáros Kálmán, Jókai Róbert Ákos, Árva Frigyes, Brczán Radivoj, Kis József, Stefanik Jánosné Gál Erzsébet, Iványi János, Magony Mihályné Mihaliczkó Julianna, Farkas Károly, Nagy Ferencné Szilágyi Piroska, Deák Józsefné Kiss Erzsébet, Makra Szilveszter, Paragi József meghaltak.

II. KERÜLET

Házasság: Táborosi József és Sója Ida, Frank István és Vékes Erzsébet, Szűcs Ferenc és Makra Piroska, Makra Antal és Márkus Erika Erzsébet, Szögi István Zoltán és Verók Margit, Kertész Károly és Pölös Sarolta, Táborosi András és Mazács Mária házasságot kötöttek.

Halálozás: Nyári Györgyné Rákóczi Mária, Tari Józsefné Győri Zsuzsanna, Ágoston Sándor meghaltak.

III. KERÜLET

Házasság: Szekeres Ferenc és Katona Márta Ilona, Törköly Imre és Komócsin Ilona, Tóth-Sági János és Kasza Etelka házasságot kötöttek.

Születés: Kispál János és Móra Erzsébetnek László, Farkas István József és Molnár Magdolnának István Gábor, Papdi Ferenc és Ábrahám-Tandaro Erzsébetnek Erika Ágnes, Papp Szilveszter és Szögi Juliannának Szilveszter, Vajda Ferenc György és Lázár Máriának Zoltán Ferenc, Simon Antal Zoltán és Török Irén Évának Zoltán, Csikós Zoltán László és Domján Irénnek Zoltán Árpád, Bódi László Imre és Stachó Pálma Katalinnak Attila Péter, Csányi Ferenc és Csonka Mária Magdolnának Gábor István, Matuszka Ferenc és Sarró Rozáliának Ágnes Emese, Hatvani Mihály és Zsótér Máriának Mária Edit, Kovács László és Szalai Ibolya Aranka Krisztina Tünde, Rakonczai László és Nagy Erzsébetnek Erzsébet, Szigethy József György és Szolnoki Anna Erzsébetnek Gábor, István, Németh Nándor Mihály és Hegedűs-Bite Anna Zsuzsannának Zoltán Zsolt nevű gyermeke született.

Halálozás: Ezsiás Istvánné Dudás Jolán, Kása Józsefné Ökrös Irma, Ötvös József, Karsai János, Szécsi Ödön, Ádok Mária, Foror Istvánné Kusler Jolán, Tóth Ferenc, Albert János, Nagy-Imre János, Császár János, Pfeiffer Stefánia Erzsébet, Savai Ferencné Kondász Rozália, Szabó Ferenc, Takács Józsefné Dörner Éva meghaltak.

A föld alatti ásványemlékmű

Lengyelország egyik természeti különlegessége a Krakkó melletti Wieliczka, a páratlan szépségű sóbánya. A lengyel bányászok sok nemzedéke vájta ki a föld alatti aknasorokat. Világhírnevét bizonyítja, hogy évente mintegy 600 000 turista fordul meg itt.

A föld alatt óriási kiterjedésű labirintus húzódik, folyosók, sófalakkal körülvett barlangok és termek. A járatok teljes hossza több mint 180 kilométer. A bánya már a 17. század végén ismert látványosság volt, amiről az 1772-ből megmaradt emlékkönyvek is tanúskodnak.

A sóbányába a Danilowicz nevű műemlékaknán jutnak le. A körút 63 méter mélységben kezdődik. A mintegy 3 kilométer hosszú út vájt aknákon és lejtős folyosókon vezet végig a sóbánya műemlékrésze felé, amely a 17—18. századból származik.

A bányában mindenekelőtt számos, a sórétegekbe faragott szobor a legérdekesebb látvány. Az első teremben megejtően szép a Szent Antal kápolna. Ezt 1689-ben faragta ki egy helybeli bányász. A zöld sórétegből faragott kápolna egy akna mellett helyezkedik el, amelyet csaknem 300 éven keresztül csiszolt, vájt az állandó légörvény.

Ezután kanyargós folyosókon, sóba vájt lépcsőkön vezet lefelé az út a bánya legcsodálatosabb termébe — Szent Kinga csillárokkal kivilágított, kristálysóba vájt kápolnájába. Ennek a hatalmas földalatti szentélynek ezüstszürke falait a bibliai jelenetekből vett szobrok díszítik.

Az utat tó szakítja meg, amelynek tükrében az egyetlen sóoszlopból kifaragott Nepomuki Szent János nézi magát. A tó túlsó oldalán 1956-ban megnyitották az 54 méter hosszú, 10 méter széles és 9 méter magas „Warszawa"-termet, ahol teniszversenyt rendeztek. Ez volt a világ első föld alatti mérkőzése; a teniszpálya 128 méter mélyen fekszik a föld alatt.

BERCZELI A. KÁROLY

Hullámsír

65.

Kopasz Márton bálványozta Veronkát, ő volt a keresztapja is, s máig seb maradt a szívén, hogy a leány nem az ő Matyi fiát választotta, aki jól kereső molnár, derék, szemrevaló legény, s hozzá olyan rendkívüli ereje van, hogy három-négy legényt is megforgat a levegőben egyszerre, ha kedve kerekedik, de a malomkövet is odébbhajítja, ha kell.

A nehéz feladat megoldása így Gáborra szakadt, aki mindezekről már korábban is értesült, de a bonyolult ügy a maga elgennyedt valóságában csak akkor tárult föl előtte, mikor Pestről hazalátogatott, hogy családja (s Etelka) körében töltse el a karácsonyt. Anyját is, Veronkát is végighallgatta, még apja háborgását is figyelembe vette, aztán csak bólogatott, nem valami lelkesen, hogy rendben van, ő veszi kezébe a dolgot, a válópert hamarosan megindítják.

Most ott ült a meleg s polgárian berendezett szobában, s ette az irdalt, ropogósra sült kárászt, mert anyjától ezt kérte ebédre, ez volt a kedvence, s ehhez Pesten sosem tud hozzájutni. Utána még farsangi fánk is volt, barack-lekvárral, de Gábort annyira nyomasztotta családjának reménytelen helyzete, s a székházi gyűlés, hogy gépiesen ette az ételt, s szókása ellenére, még egy dicsérő szót sem hallatott anyja és húga szakácsnői igyekezetének megjutalmazásául.

— Nem ízlik, Gáborkám? — kérdezte végre Zágora, mert szívébe nyilallt, hogy a kedvenc fiú nem honorálja figyelmességét.

— Nagyon is, drága anyám — eszmélt föl zavartan Gábor, s most már kedveskedve hangoztatta, hogy mégiscsak itthon a legjobb, bár homloka komor felhői szavait erősen cáfolták. — Egy kicsit elgondolkodtam — folytatta aztán mentegetőzve —, nagy baj van a Tisza körül, a vízügyi bizottság, s az egész terem hallgatósága kétségbeesetten tárta föl az aggodalomra jócskán okot adó helyzetet a pesti kiküldött előtt, aki persze csak hebegett, megsértődött, vagy arrogánsan feleselt, de a tényeket, s főként a saját aljas mulasztásait nem tudta tisztázni. — Aztán elmesélte, kissé hangosan, hogy a távolabb ülő apja is mindent halljon, a városházi tanácskozás lefolyását, s a végén a maga meggyőződését is összefoglalva oda lyukadt ki, hogy szerinte a várost elárulták, politikai és feudális érdekekért föláldozták, s itt nem marad más hátra, mint a hősies ellenállás a víz és a gyalázatos kormányzat ellen. — S ha a város a teljes pusztulástól esetleg megmenekülne, akkor utána nyílt lázadást kell szervezni az egész Alföldön, mely legtöbbet szenved az idegen érdekek vazallusi kiszolgálásáért. Gondoljon csak apám a német lovagrendnek bérbe adott kun pusztákra! — emelte föl a hangját a fiatalember, egy percig sem titkolva, hogy kész egy új 48 élére állni, s most már nagyobb körültekintéssel szétrobbantani ezt az átkozott, egyoldalúan értelmezett dualizmust.

— Igazad van, fiam — lelkesült föl Bite Péter is, de nem beszélt hangosan, nehogy elnémítsa a köhögési roham. — Kölyök voltam, mikor fegyvert fogtam a zsarnokság ellen, de most se húzódnék a sarokba, ha ez az áldatlan kórság nem gátolna mög ebben. De talán még möggyógyulok — hallgatott el aztán, mert érezte, hogy a tüdeje nem bírja a harcias hevületet, s fogadkozása erőfeszítését. — Mög köll gyógyulnom! Muszáj! — mondogatta többször is, szinte várva a kedvező választ.

S ebben a jó ösztönű Zágora nem késlekedett.

— Zápori doktor is mögmondta, hogy Szent Istvánkor már möhetsz újra táncolni a Sárgára, a molnárok ünnepén.

Veronka is megszólalt.

— Én az alsóvárosi csodatevő Máriához imádkoztam magáért, apám, s a Szűzanya mögsegíti azt, aki hisz benne. Sándor istentelen embör, engöm is mögrontana, ha vele maradnék. Az ő akarata volt, hogy ott hagytam. De magát, apám, mögsegíti, majd möglátja, mert maga is szereti a Máriát. — Ezeket úgy mondta, hogy egy oldalpillantás Zágorát, de Gábort is érje, akikről tudta, hogy nincs valami nagy bizalmuk az égi pártfogásban.

— Köszönöm, kislányom — hanyatlott hátra a nagybeteg, s boldog, átszellemült mosollyal elhallgatott, majd el is szenderedett.

Gábor megköszönte az ebédet, aztán újból megígérve, hogy Veron ügyét a napokban rendezi, vagyis ő maga megy ki személyesen Sándorhoz a tanyára, és szekérre rakja húga néhány értékesebb holmiját.

— Még mögöl az a félkögyelmű — ragadta meg fia karját Zágora.

— Ne féltsen engem, anyám — mosolyodott el Gábor. — Elsősorban engem sem gyúrtak mézestésztából, aztán úgy határoztam, hogy Kopasz Matyit is magammal viszem, ő nemcsak jó barátom, de olyan bikaerős, hogy az egész Tandari-portát feldönti egy nekirugaszkodással.

— Amilyen erős, olyan angyalian jószívű legény az — merengett el Zágora. — Nem tudom, nem őt köllött volna-e mégis választanod, kislányom?

Veron lesunyta a fejét, s csak annyit motyogott, hogy nem tehet róla, ha Sándorba szeretett bele.

— No, ami késik, nem múlik — veregette meg Gábor a pirongó Veronka arcát, s aztán fogadkozva, hogy mielőbb hazatér, felöltötte rövid bekecsét, s elindult Pintérék felé, az Alsóvárosra.

(Folytatjuk.)